

Využití demografického potenciálu a adaptace města na demografické změny

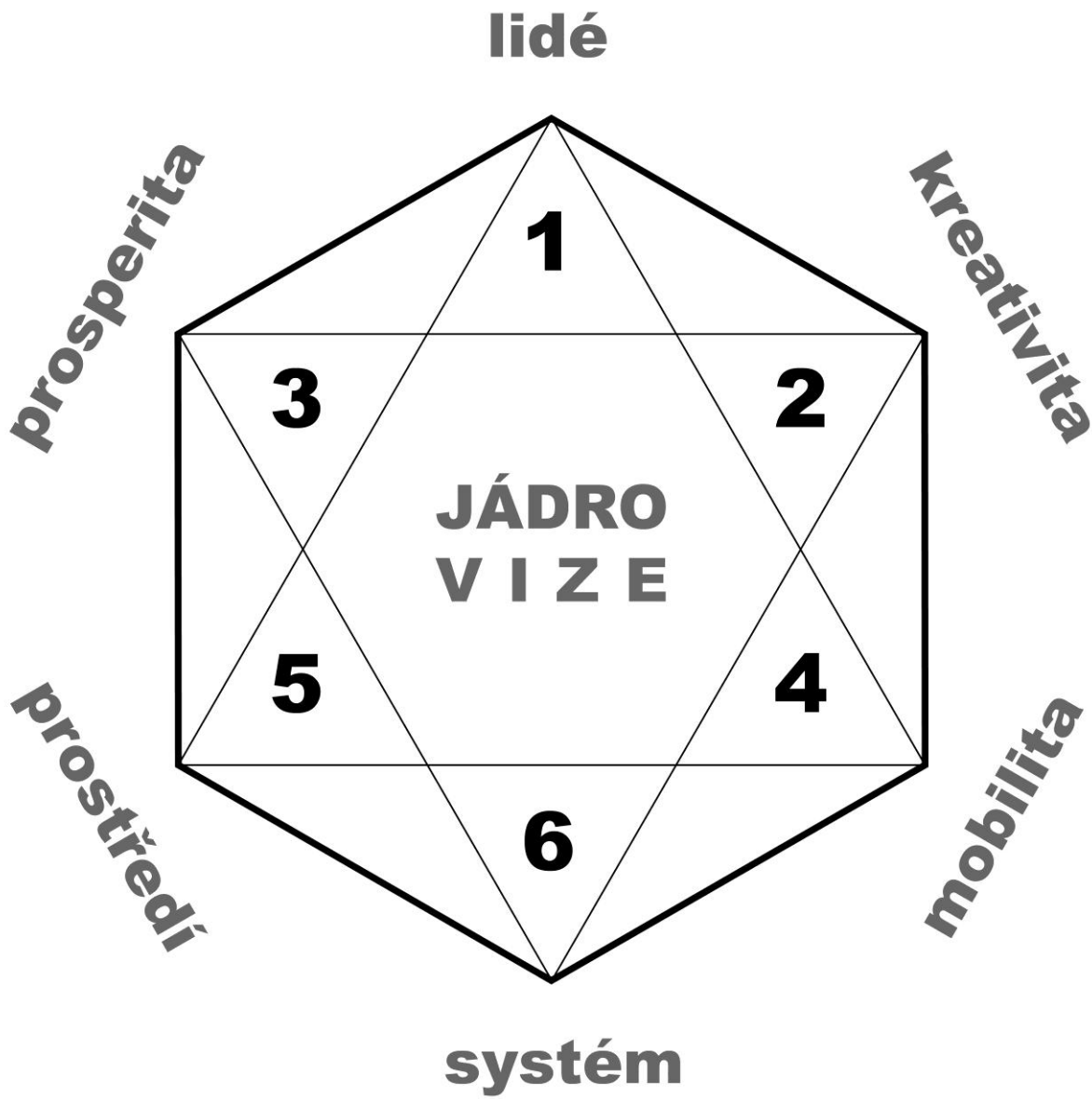
Seminář IPR, 29. května 2014

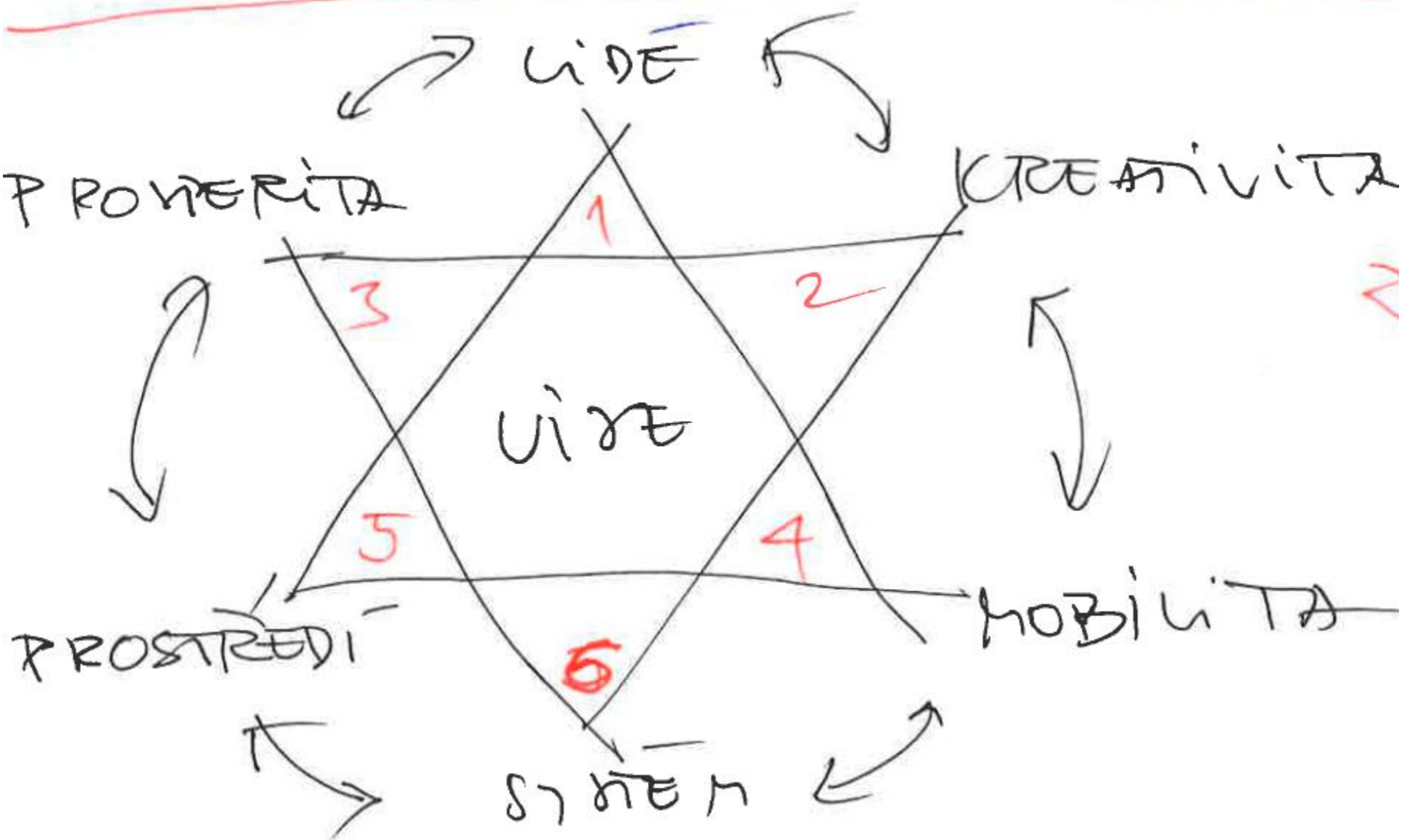
Mgr. Petr Wija, Ph.D.

Garant pracovní skupiny Sociální koheze, člen expertního týmu pro Strategický plán hl. m. Prahy

Strategické cíle (dimenze)

- Sociálně soudržné město (lidé)
- Živé a kulturní město (kreativita)
- Fyzicky prostupné, dostupné a propojené město (pohyb, mobilita)
- Prosperující město (ekonomika)
- Funkční a esteticky kvalitní prostředí ve městě (prostředí)
- Transparentně a chytře spravované město (systém)

Konsolidované problémy

- 1) Disbalance rozvoje města vůči demografickému vývoji a stárnutí populace
- 2) Nerovnovážený sociální vývoj, narůstající sociální tlak
- 3) Propad kvality života v centrální oblasti a odliv obyvatel (koncentrace sociálně patologických jevů a odliv obyvatel)
- 4) Nízká výkonnost vzdělávacího systému od mateřských po vysoké školy
- 5) Narušení lokálních vazeb a nefunkční interakce mezi obyvateli a řízením města

Konsolidované silné stránky

- mohou mít charakter existujících či potencionálních silných stránek

- 1) Nízká míra sociálních nerovností a chudoby, sociální prostupnost a bezbariérovost města
- 2) Potenciál integrace a kulturní různorodosti
- 3) Imigrační atraktivita Prahy a potenciál populačního růstu
- 4) Dynamický a flexibilní pracovní trh
- 5) Identifikace obyvatel s Prahou, potenciál obnovy lokálních identit, posílení vztahu obyvatel k městu a participace

Imigrační atraktivita Prahy a potenciál populačního růstu

- Výrazná imigrační atraktivita Prahy podporující její populační růst
- Pozitivní vliv imigrace na rozvoj města (trh práce, ekonomiku atd.)
- Přitažlivost města pro imigraci vzdělaných a kvalifikovaných jednotlivců v rámci ČR i mezinárodní imigraci

Potenciál integrace a kulturní různorodosti

- Neexistence kulturně, sociálně nebo nábožensky izolovaných komunit a neexistence interetnických nebo náboženských střetů a konfliktů
- Kulturní otevřenost a různorodost
- Ekonomicky motivovaná, jazykově a kulturně blízká struktura imigrantů

Disbalance rozvoje města vůči demografickému vývoji a stárnutí populace

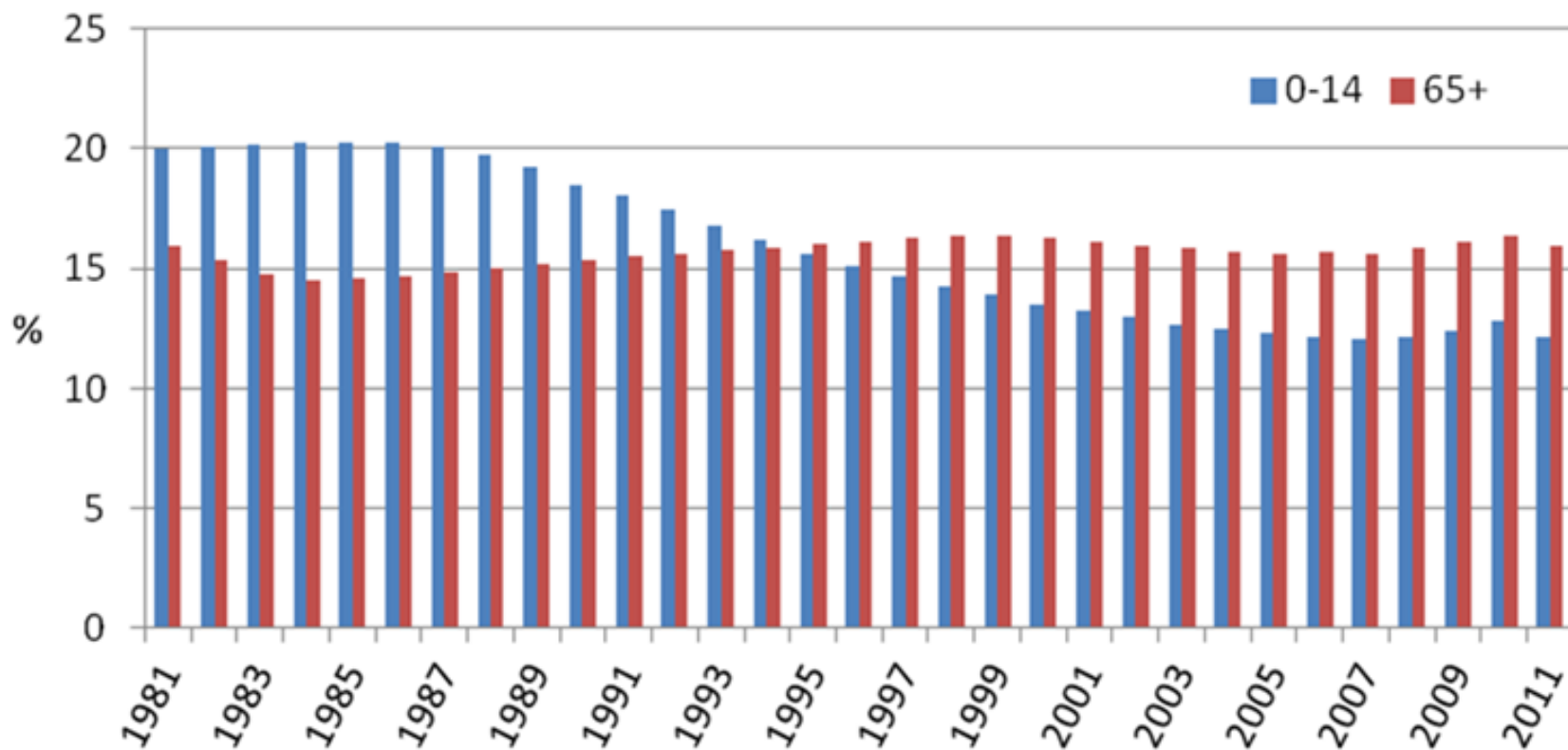
- Do r. 2050 jich má narůst o 138 tis., zejm. v důsledku migrace, nárůst zejména osob 65+ a 80+
- Nevyužitý potenciál rostoucí „postproduktivní“ populace
- Nízká plodnost, bariéry přirozené reprodukce a chybějící pronatalitní (prorodinná) politika
- Chybějící městská politika vůči stárnutí
- Značné rozdíly ve věkové struktuře vyžadující diferencovanou nabídku služeb
- Nedostatečné využití potenciálu imigrace

Disbalance rozvoje města vůči demografickému vývoji a stárnutí populace

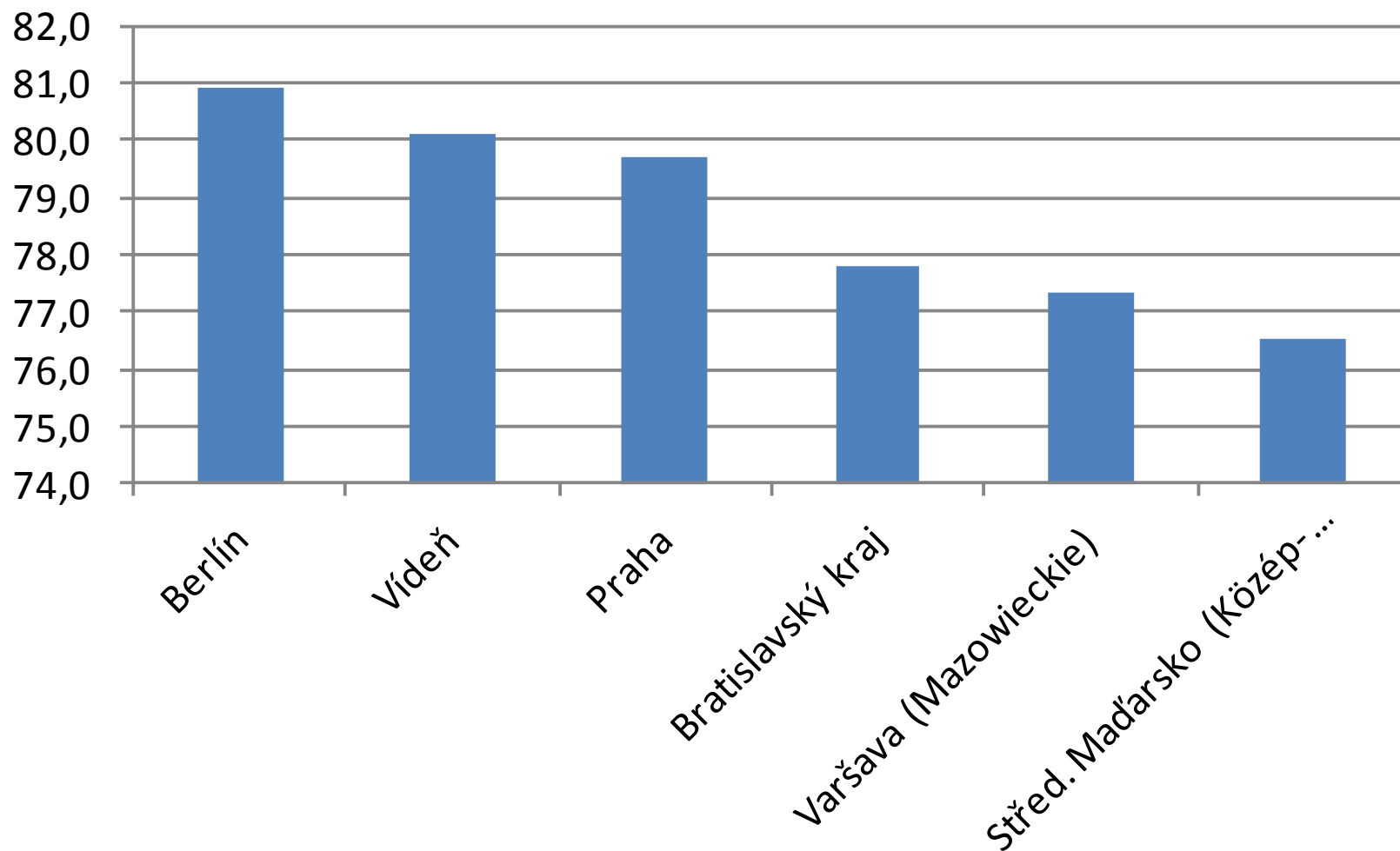
- Nepřípravenost infrastruktury a institucí na demografický vývoj a nedostatečně rozvinuté age-friendly služby a prostředí (bydlení, doprava, volný čas, náplň života, životní styl, podpora zdraví)
- Nedostatečná podpora celoživotní vzdělávání a prodloužení aktivního života
- Nízká podpora života doma

Podíl věkové skupiny 0-14 a 65 a více let v hl. m. Praze v letech 1981-2011

zdroj: ČSÚ

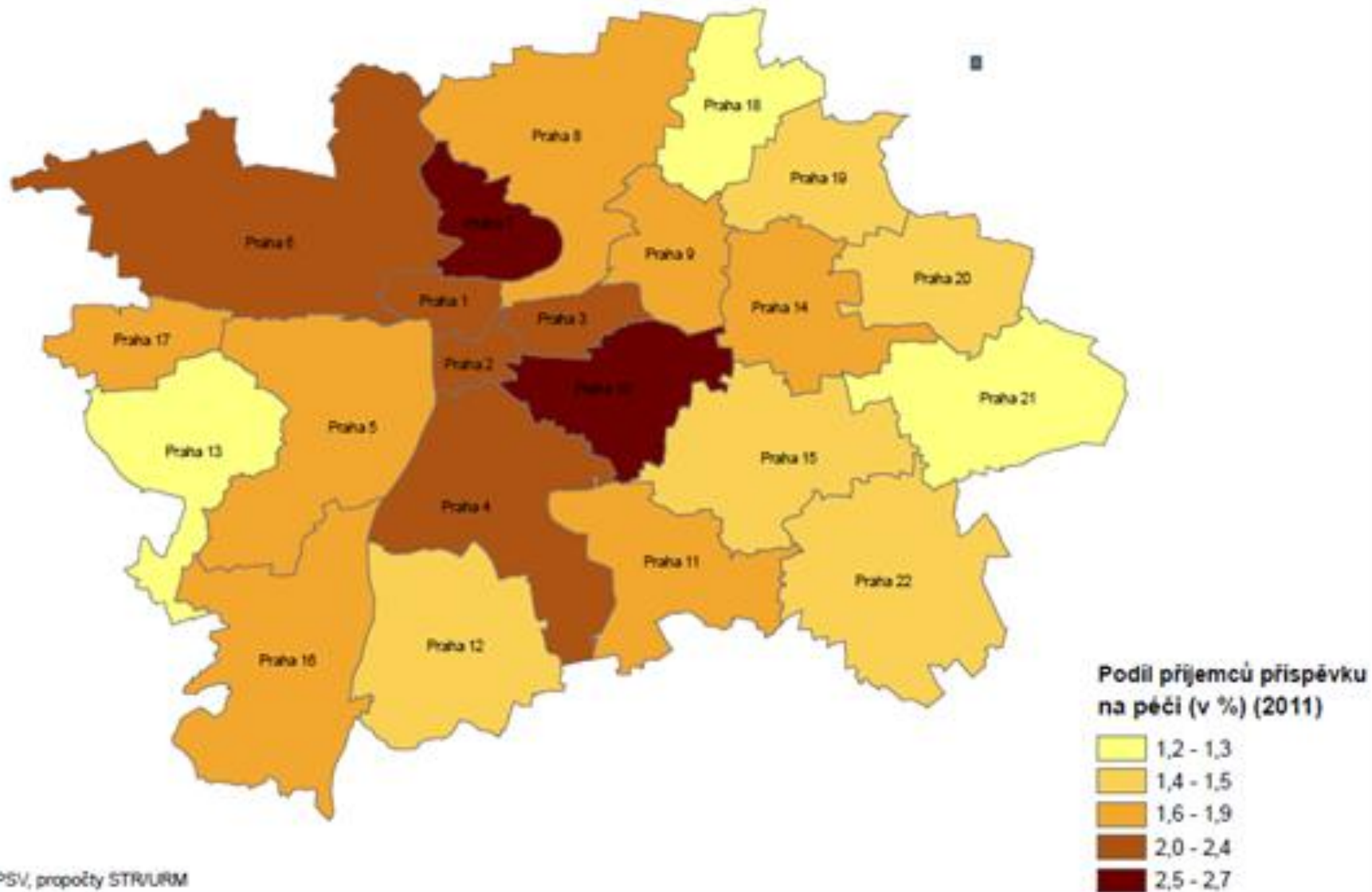

Střední délka života (2011)

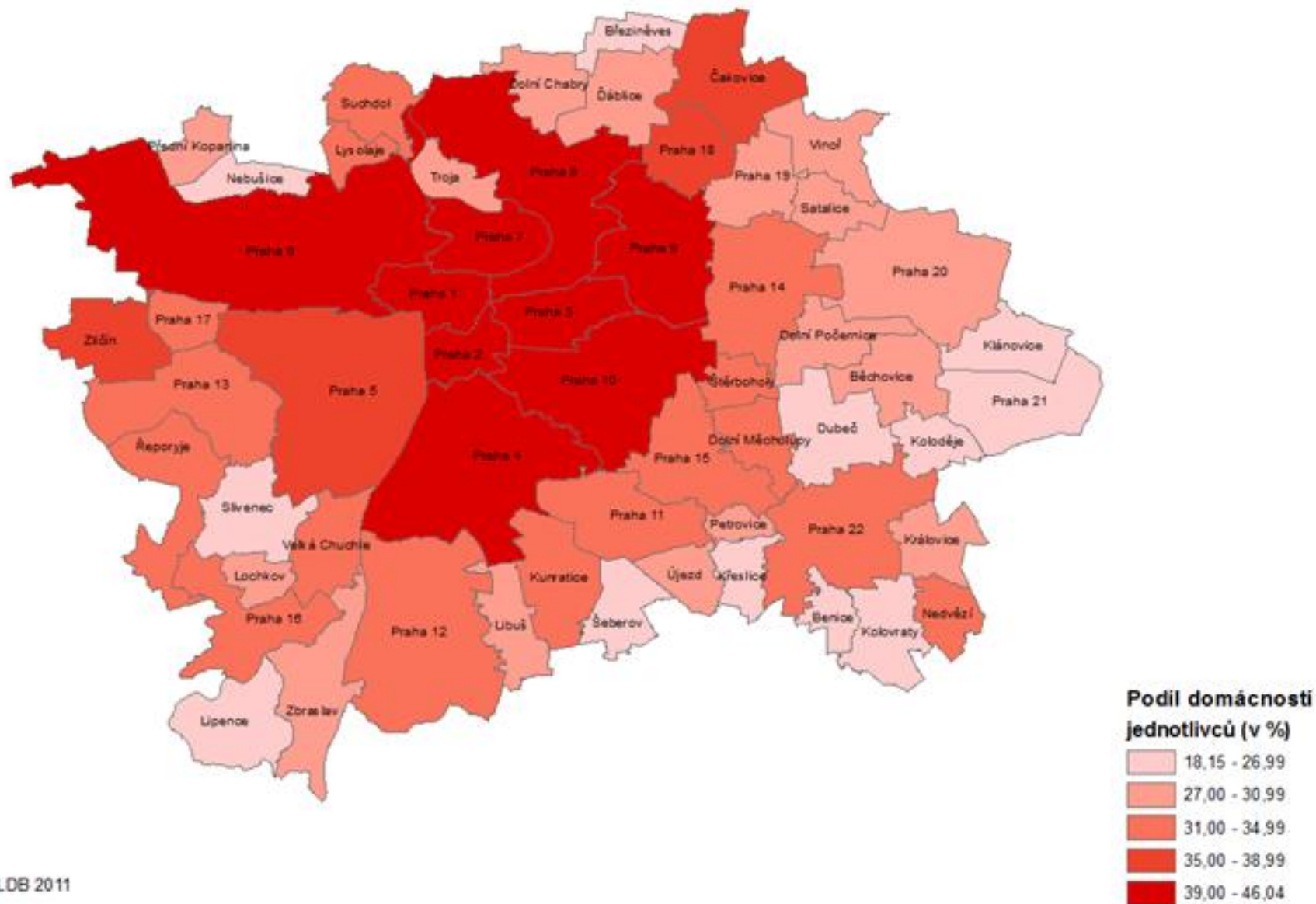

Eurostat, 2013 (NUTS 2)

PODÍL PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI NA POČET OBYVATEL SPRÁVNÍHO OBVODU (2011)

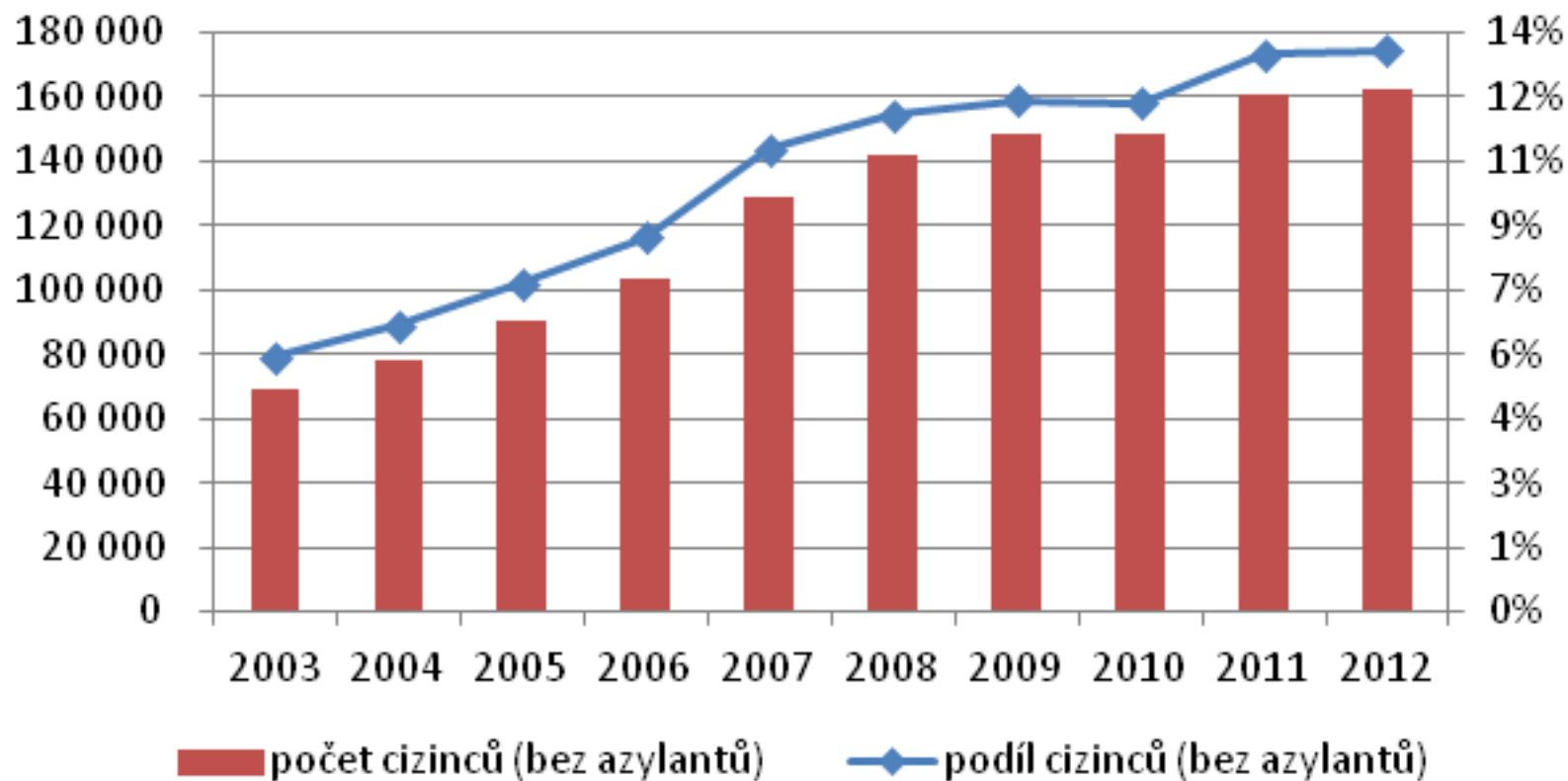
Podíl domácností jednotlivců na celkovém počtu hospodařících domácností v roce 2011

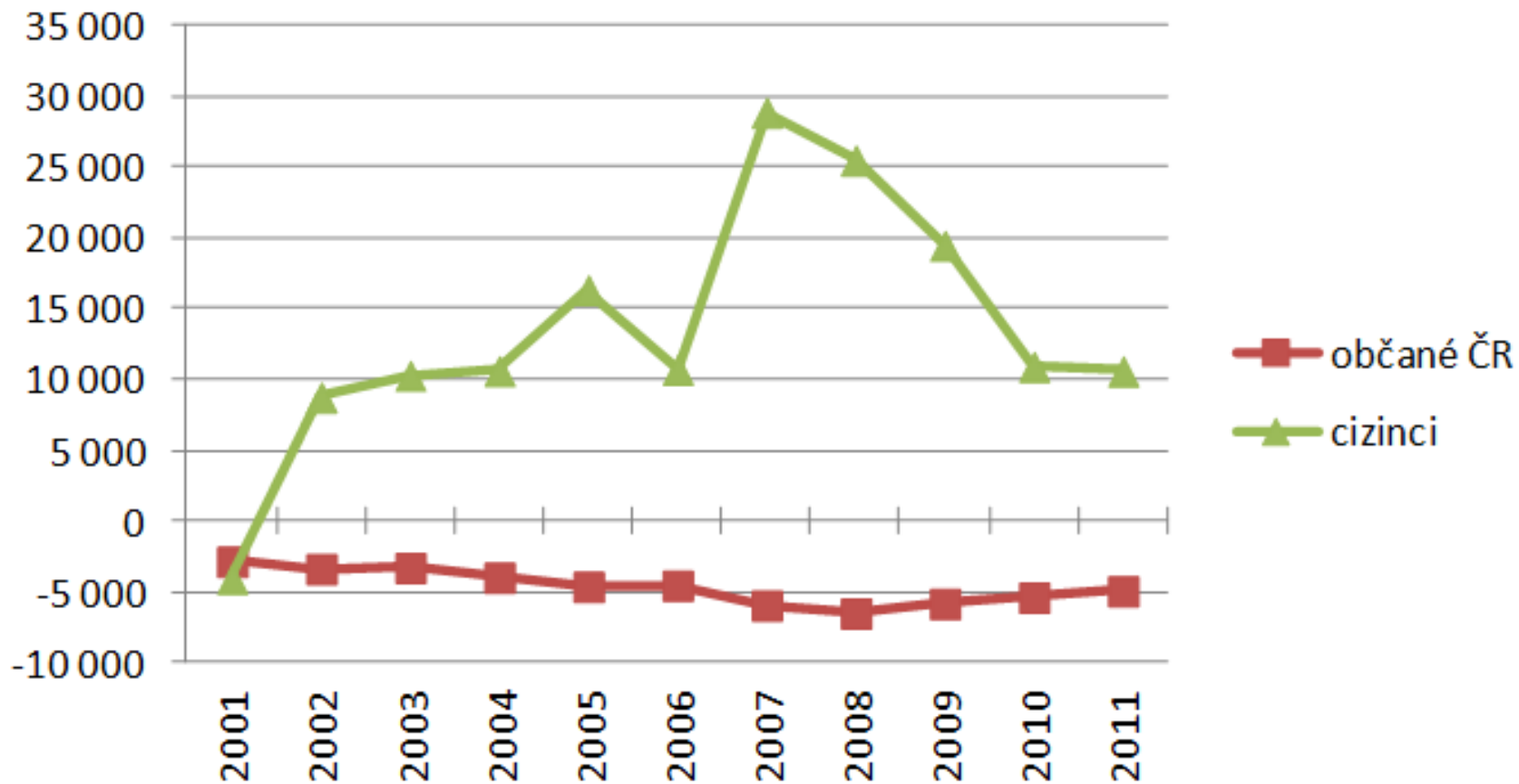
Nevyužitý potenciál imigrace

- Praha migračně atraktivní
- Populačně roste zejména díky cizincům, saldo migrace občanů ČR negativní
- Relativně bezproblémový charakter imigrace z kulturně, jazykově blízkých zemí
- Vysoký ekonomický potenciál migrace (nízká nezaměstnanost cizinců, vysoký podíl OSVČ, podíl osob s terciárním vzděláním, kvalifikovaní a motivovaní, low-skilled jobs)
- Chybějící systém pro cizince - přetrvává řada bariér v integraci a zapojení do ekonomiky a sociálního systému

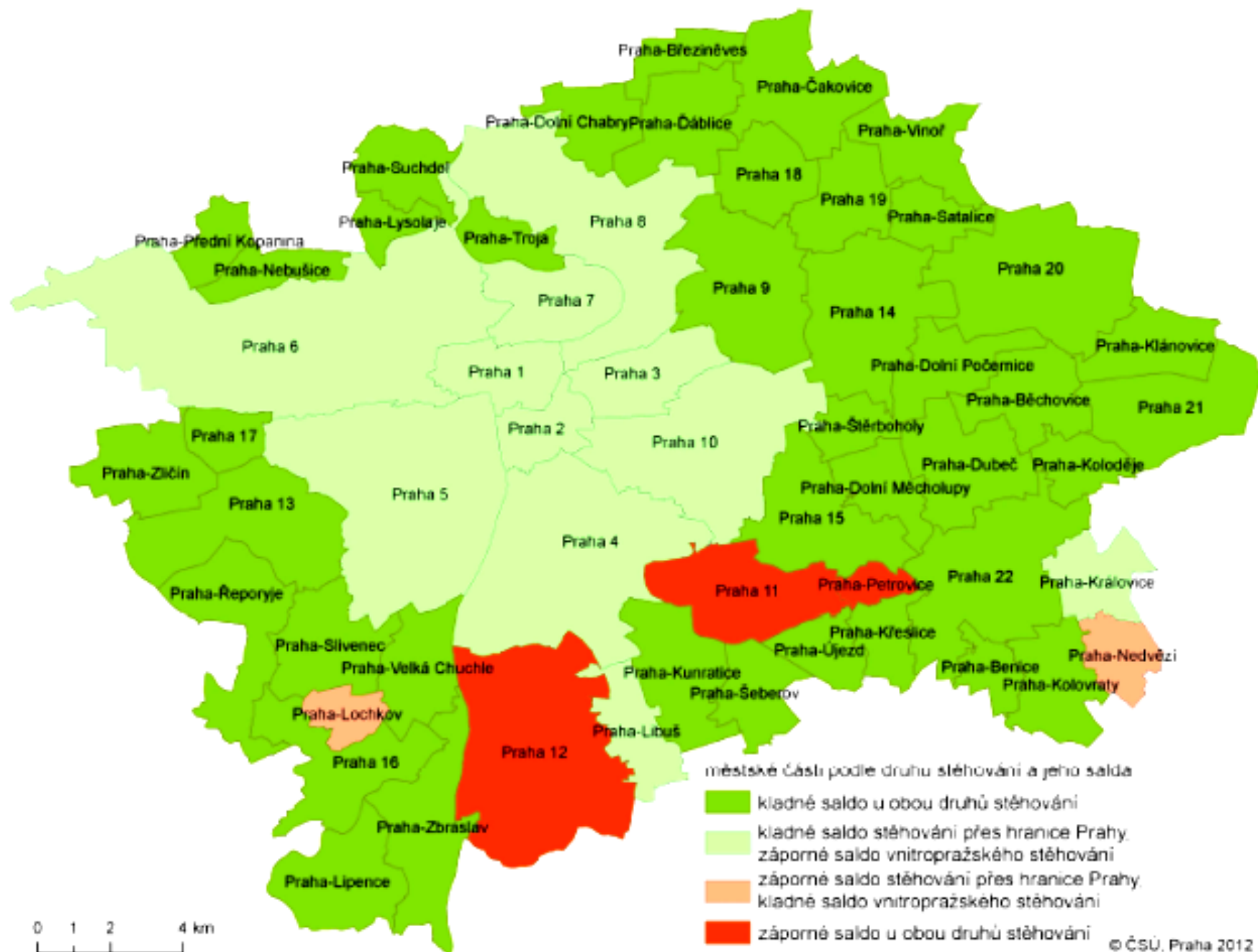
Vývoj počtu a podílu cizinců v Praze 2003-2012 (zdroj: ČSÚ)

Saldo stěhování v hl. m. Praze podle občanství – občané ČR a cizinci (2001-2011) (zdroj: ČSÚ)

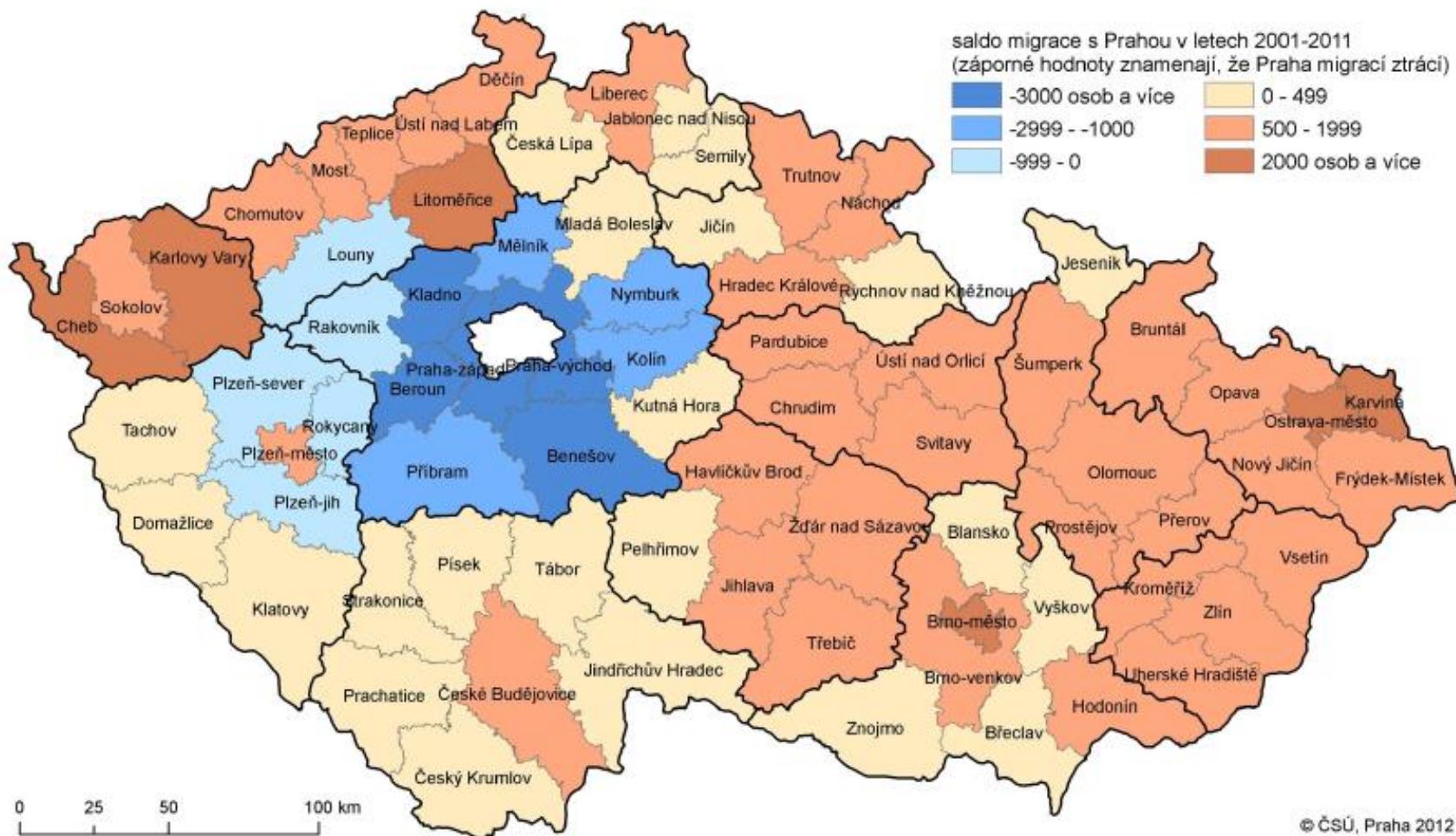

Kartogram 6.2 Saldo stěhování v Praze v letech 2001 – 2011 podle městských částí a druhu stěhování

Saldo stěhování mezi Prahou a okresy ČR v letech 2001-2011

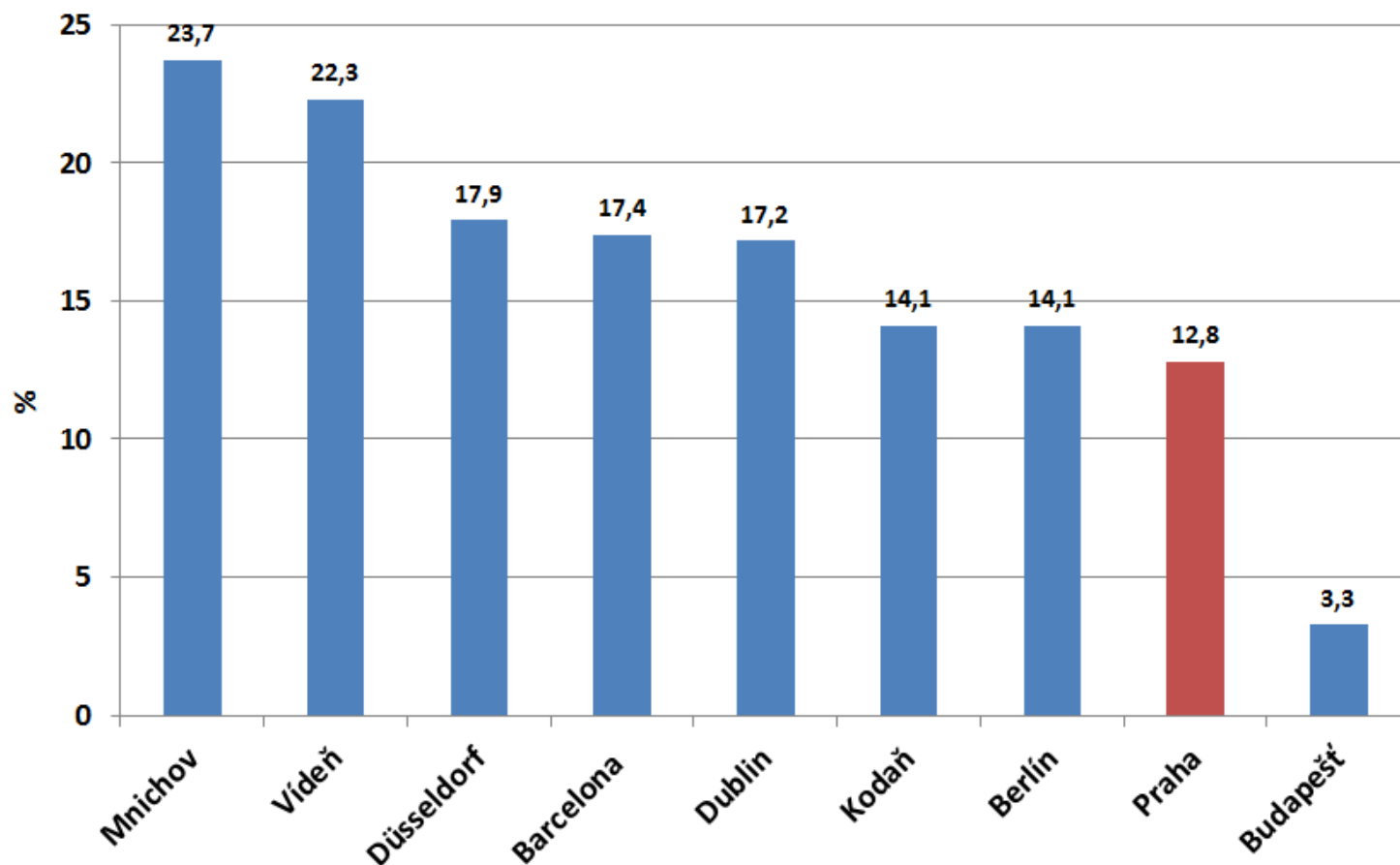
zdroj: ČSÚ

© ČSÚ, Praha 2012

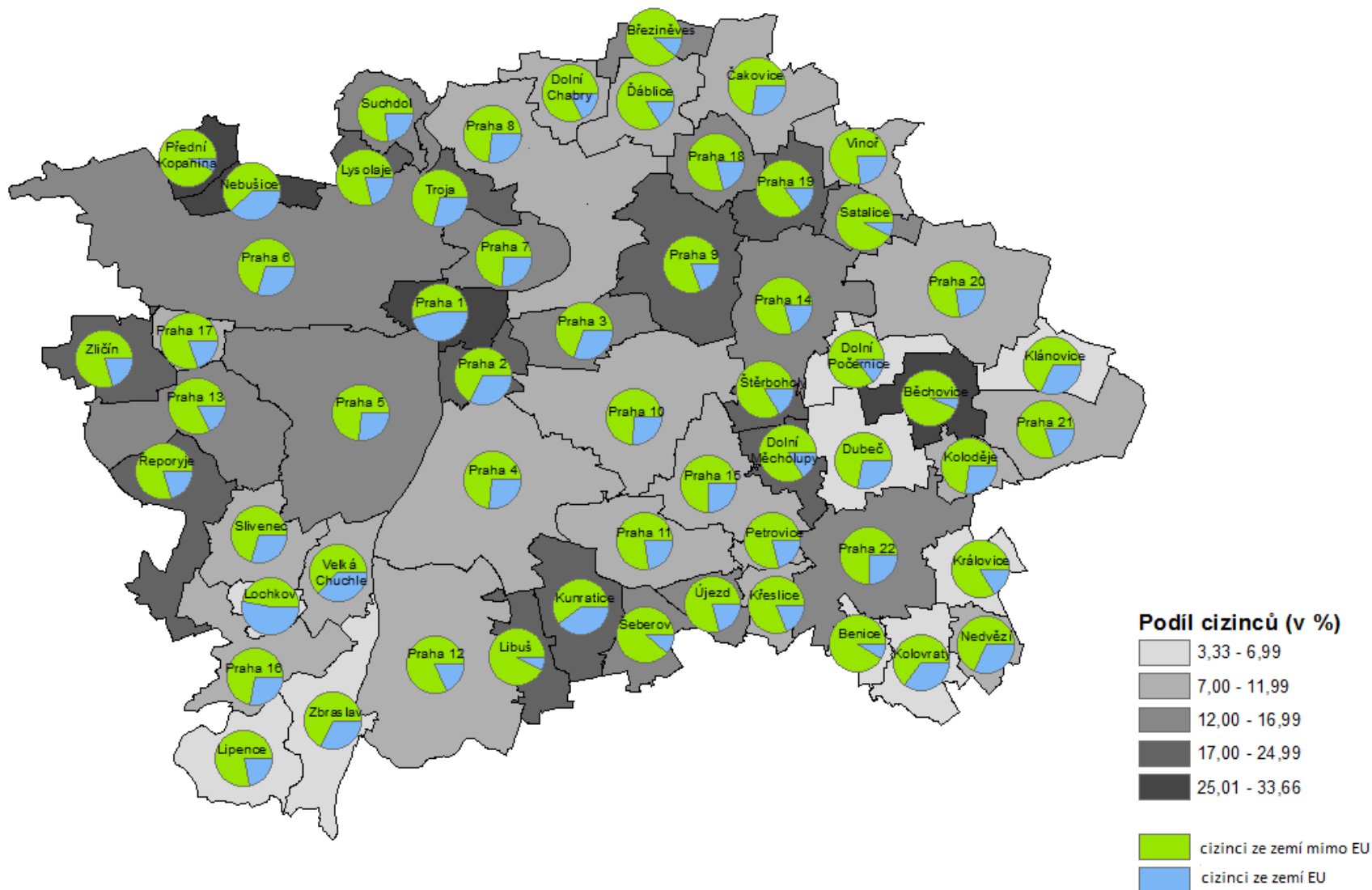
Podíl cizinců na obyvatelstvu ve vybraných evropských městech (2011, 2012)

zdroj: ÚRM

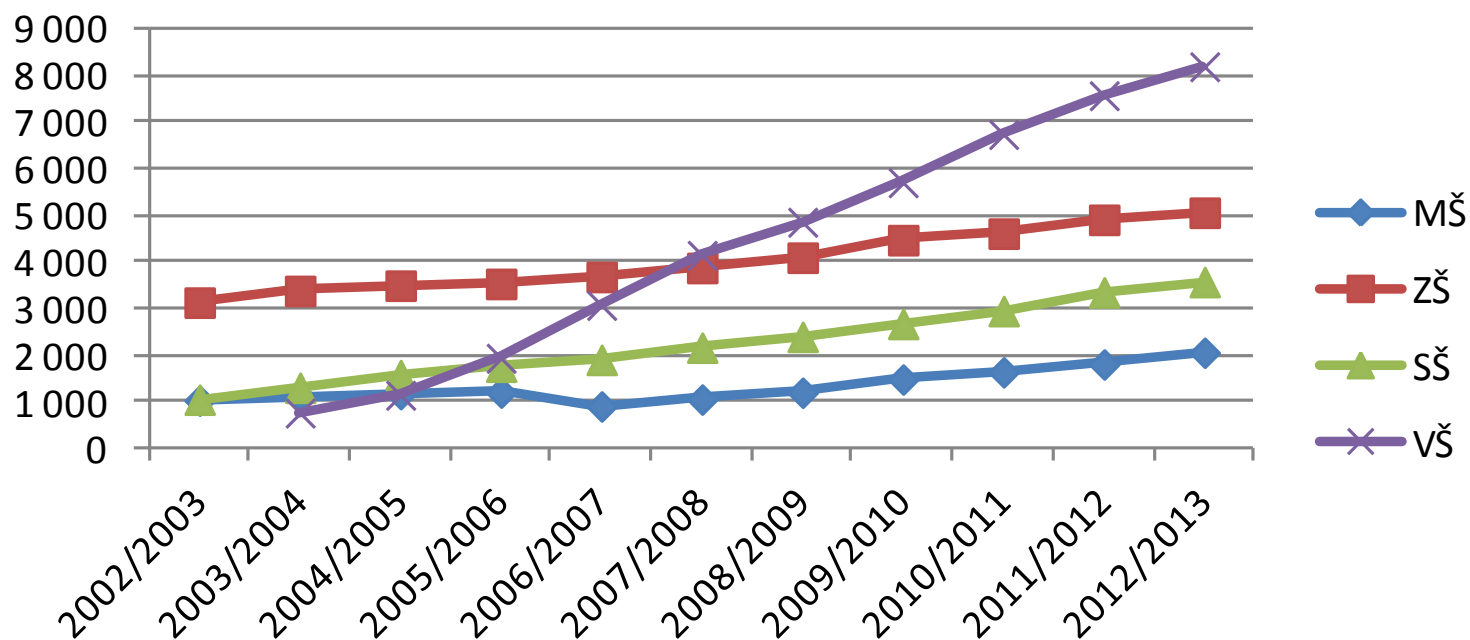

Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel městské části

zdroj: ČSÚ (SLDB 2011), propočty ÚRM

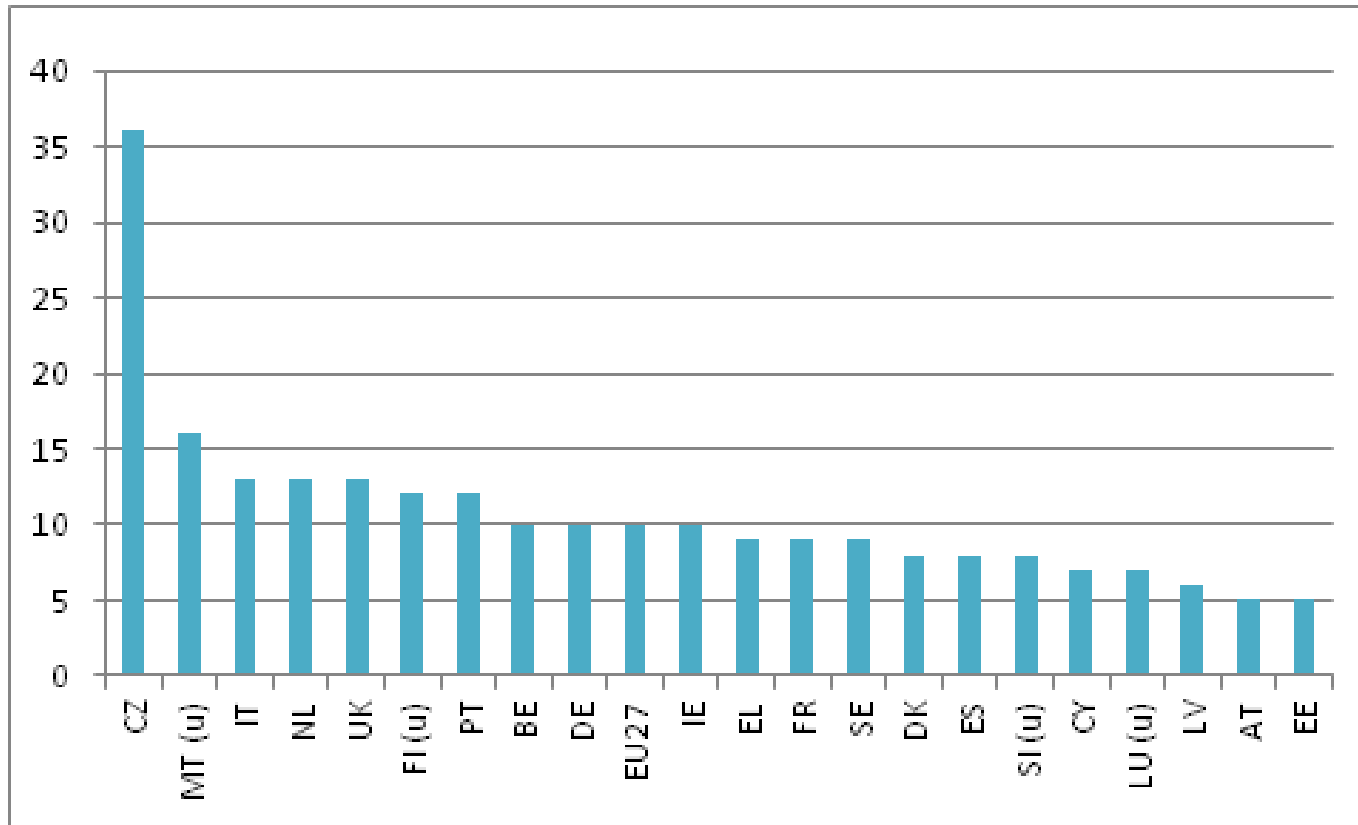

Počet cizinců v jednotlivých typech škol v Praze v letech 2003-2012

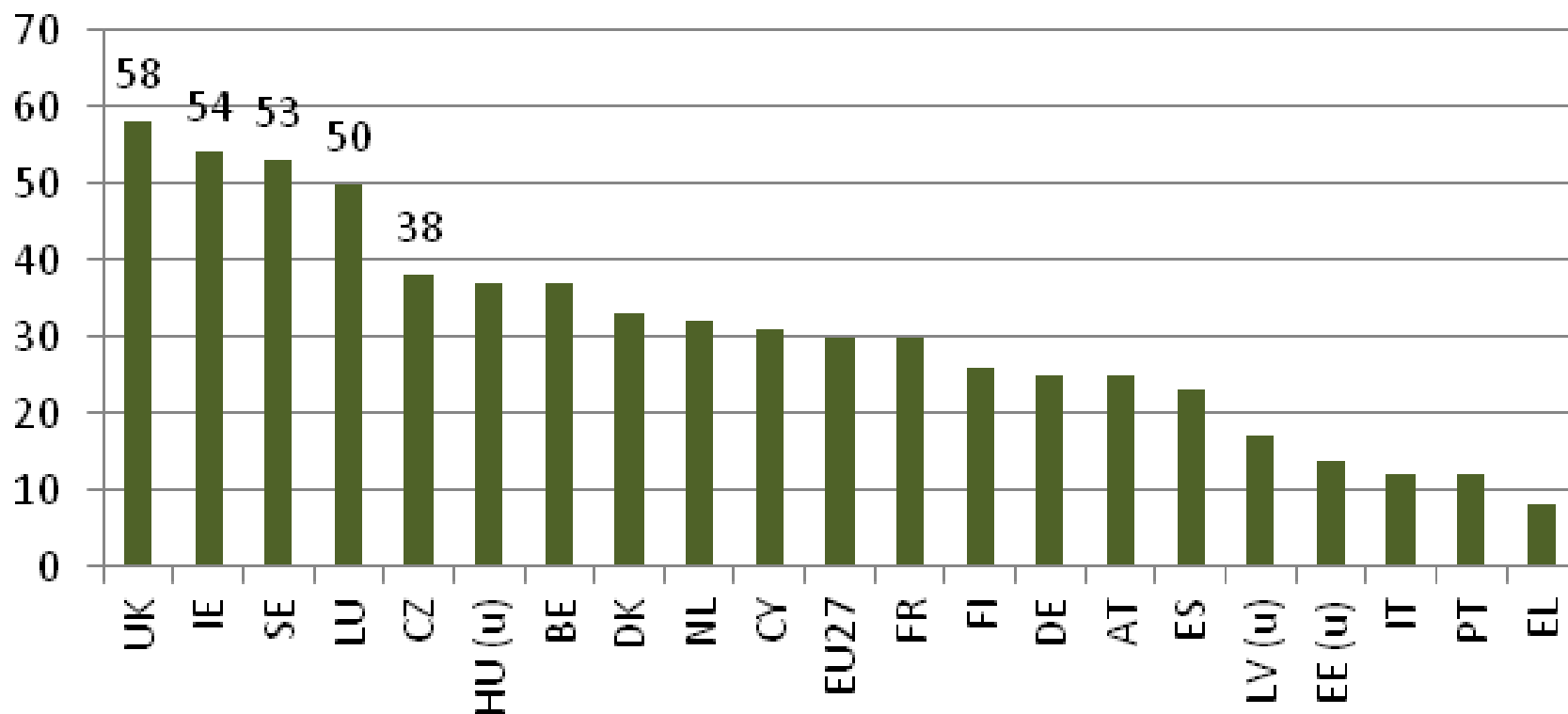
Zdroj dat: MŠMT (2013), Magistrát HMP (2013)

Podíl samostatně výdělečně činných mezi ekonomicky aktivními cizinci ze třetích zemí (Eurostat, 2011)

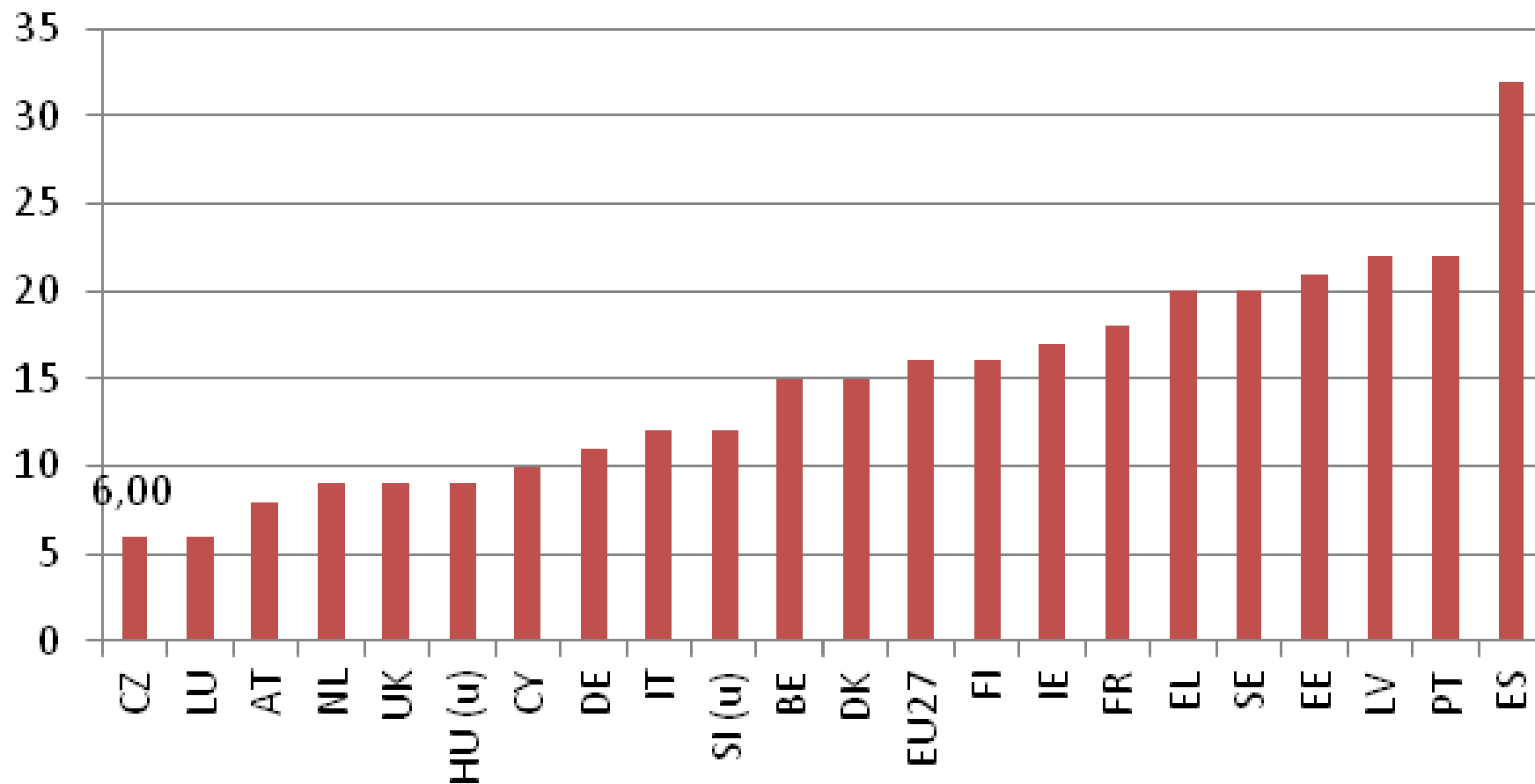
Zdroj dat: Eurostat (2013) The European Union Labour Force Survey (EU LFS) – výběrové šetření pracovních sil

Podíl osob s terciárním vzděláním u cizinců ve věku 30-34 let (Eurostat 2011)

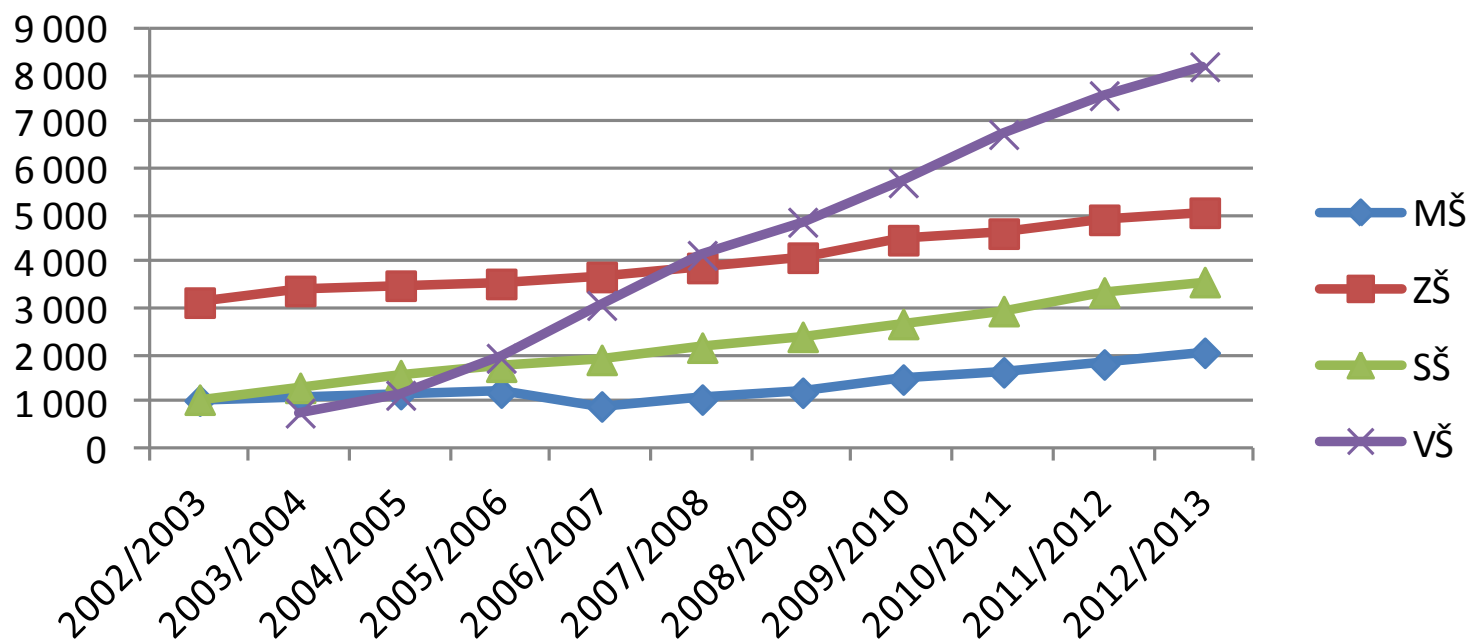
Zdroj dat: Eurostat (2013), Table 15b. Share of 30–34-year-olds with tertiary educational attainment by sex and groups of country of citizenship, 2011 (%)

Nezaměstnanost cizinců (Eurostat, 2011)

Zdroj dat: Eurostat (2013), Table 4b. Unemployment rate by groups of country of citizenship, age groups and sex, 2011 (%)

Počet cizinců v jednotlivých typech škol v Praze v letech 2003-2012

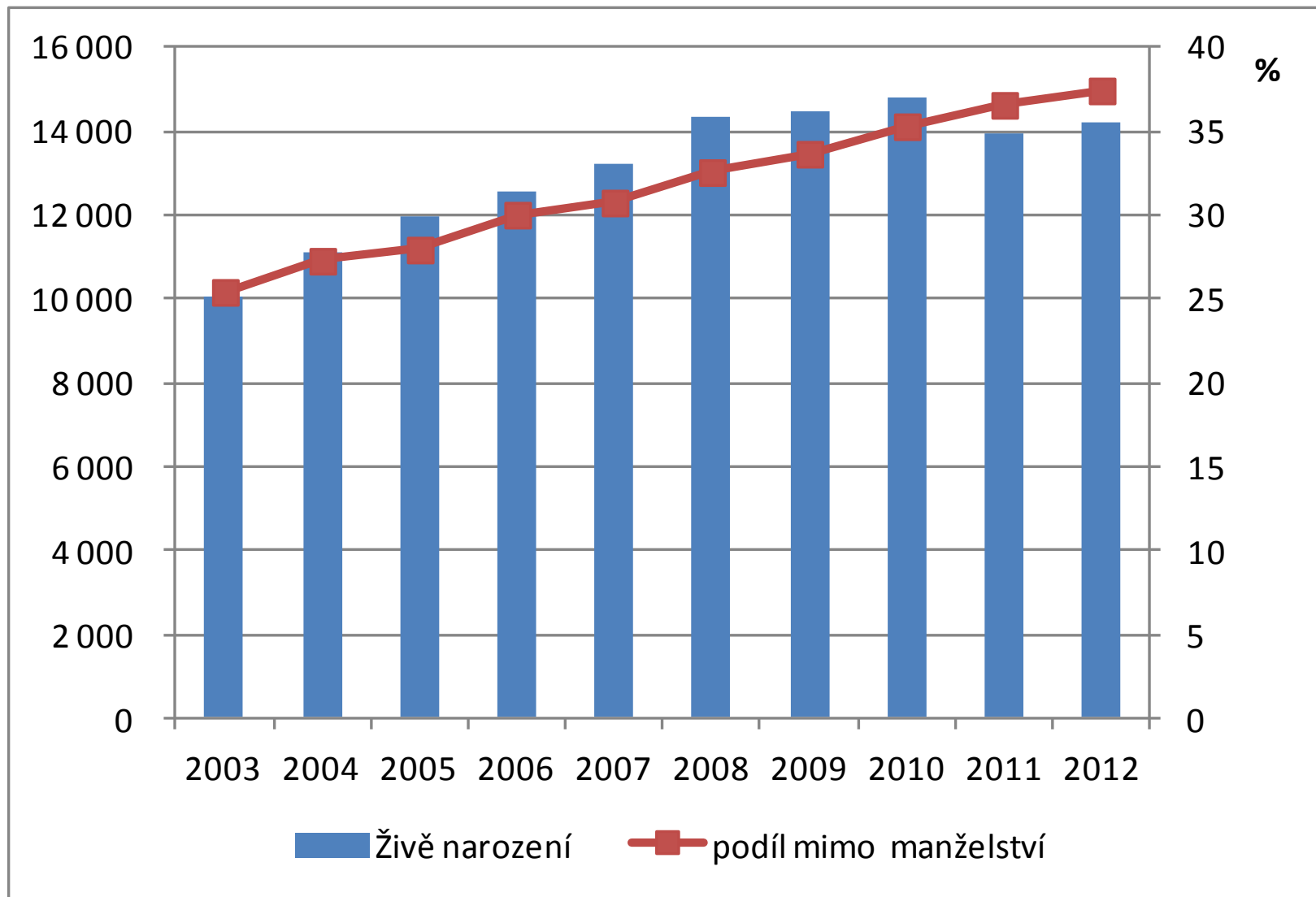
Zdroj dat: MŠMT (2013), Magistrát HMP (2013)

Chybějící prorodinná politika

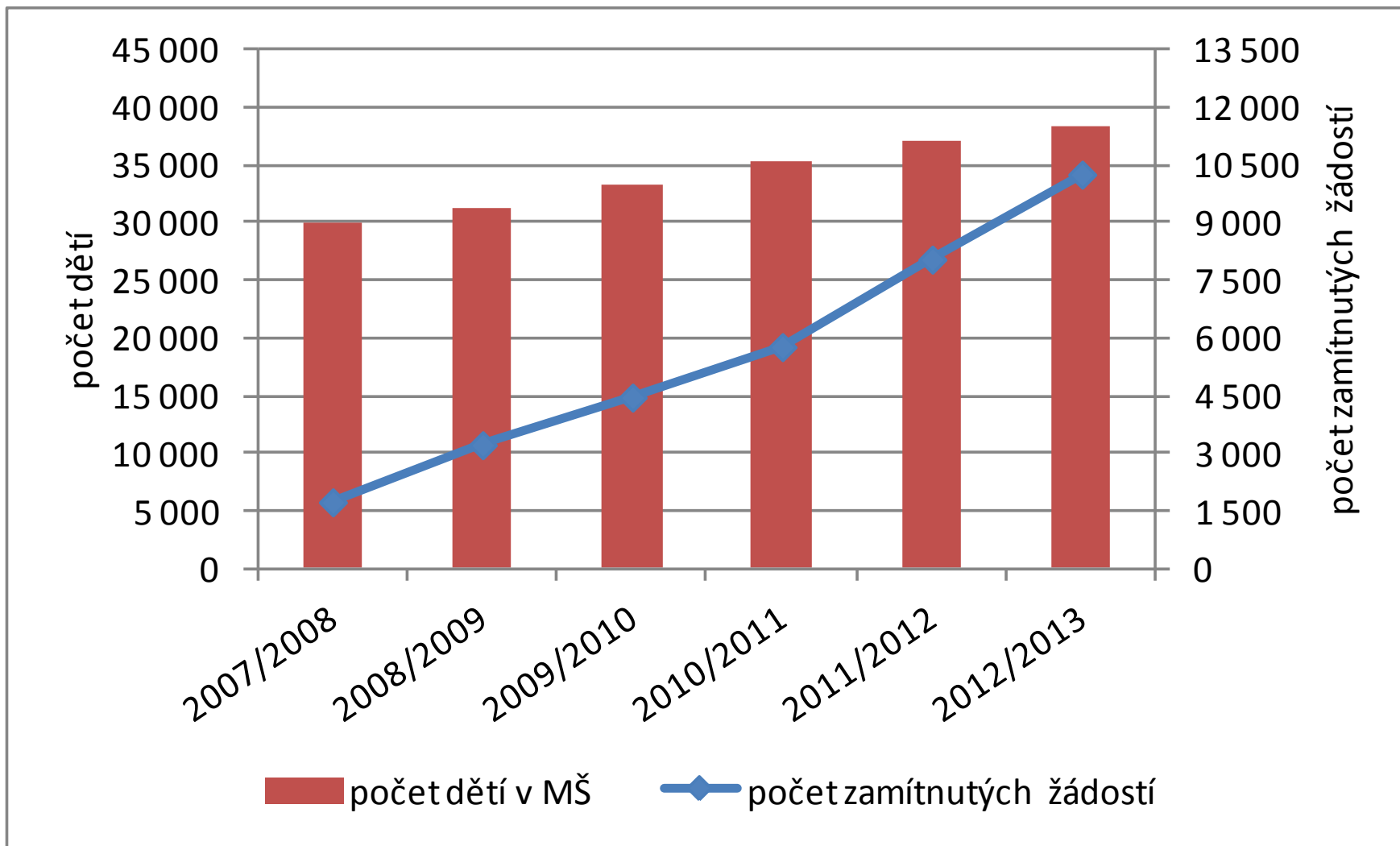
- Praha selhává v podpoře rodin jako důležitého aspektu kvality života
- Nevyužívání demografických dat, nedostatek služeb pro rodiny, míst ve školkách
- Soulad rodiny a zaměstnání (kariéry) faktorem genderové inkluze a podpory zaměstnanosti
- Návrat žen na trh práce (částečné úvazky, flexibilní zaměstnávání)

Vývoj porodnosti v hl. městě Praze v letech 2003-2012

Zdroj: ČSÚ

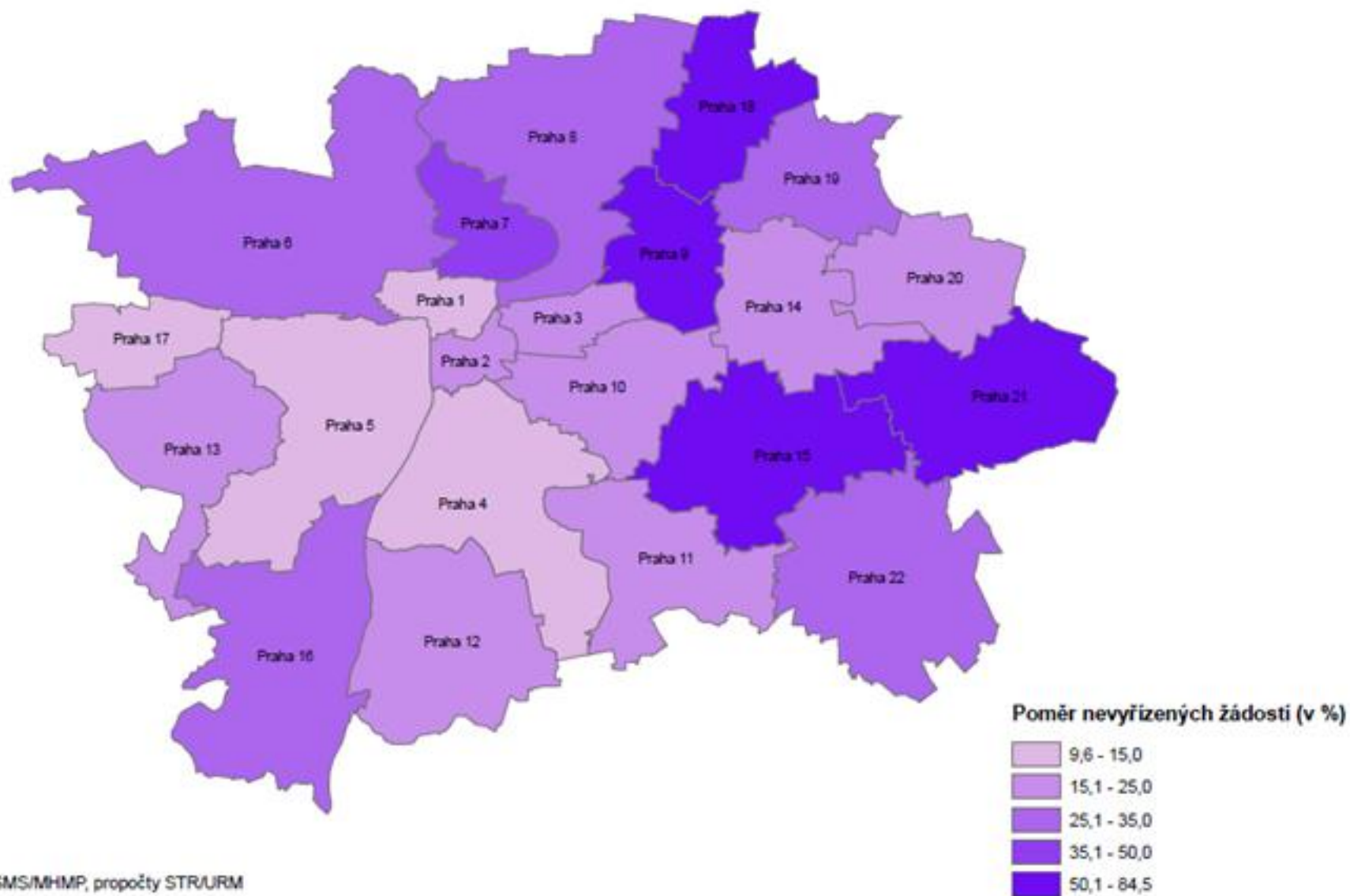

Počet dětí a počet zamítnutých žádostí o přijetí do MŠ v hl. m. Praze

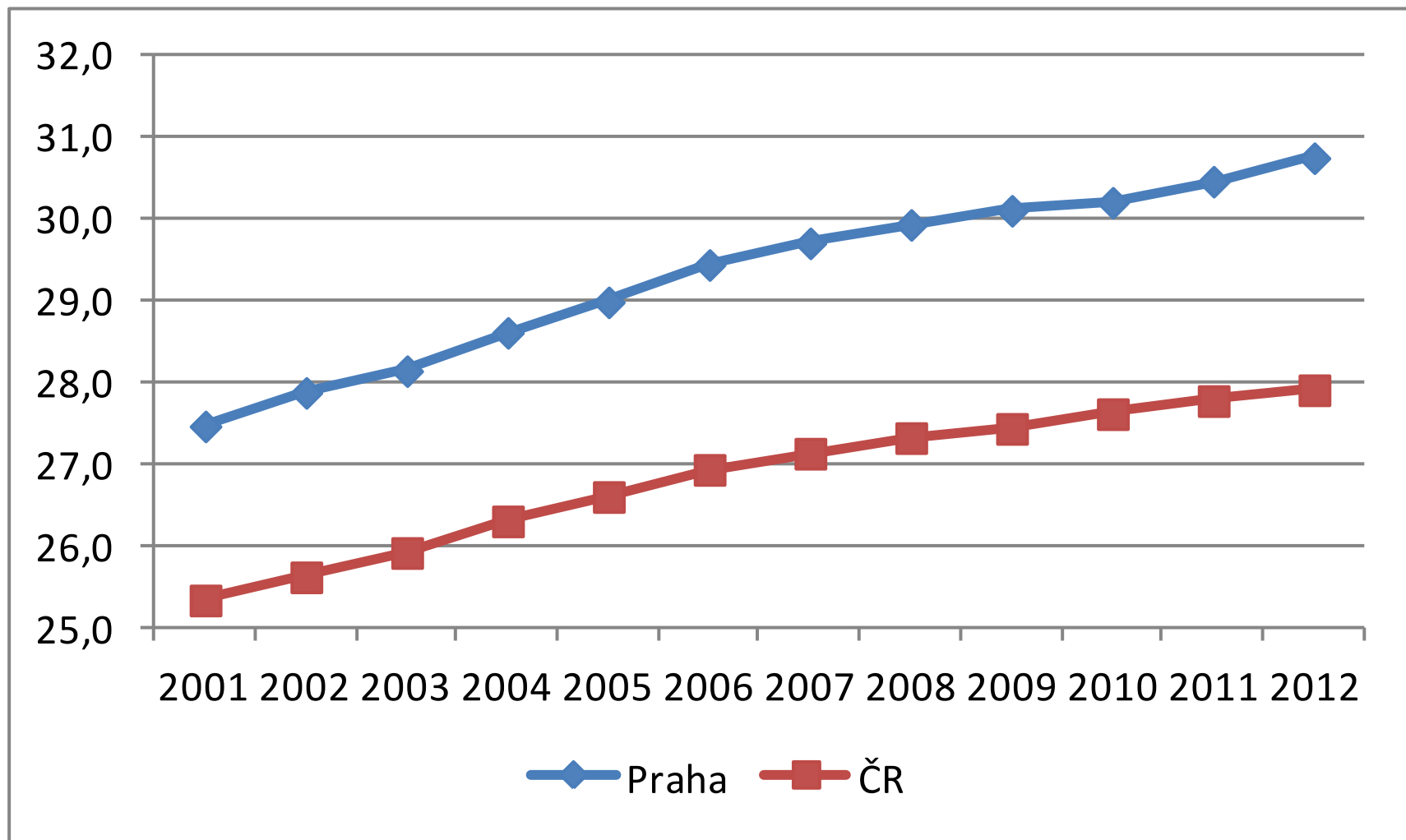

Zdroj dat: MŠMT (2013), Magistrát HMP (2013)

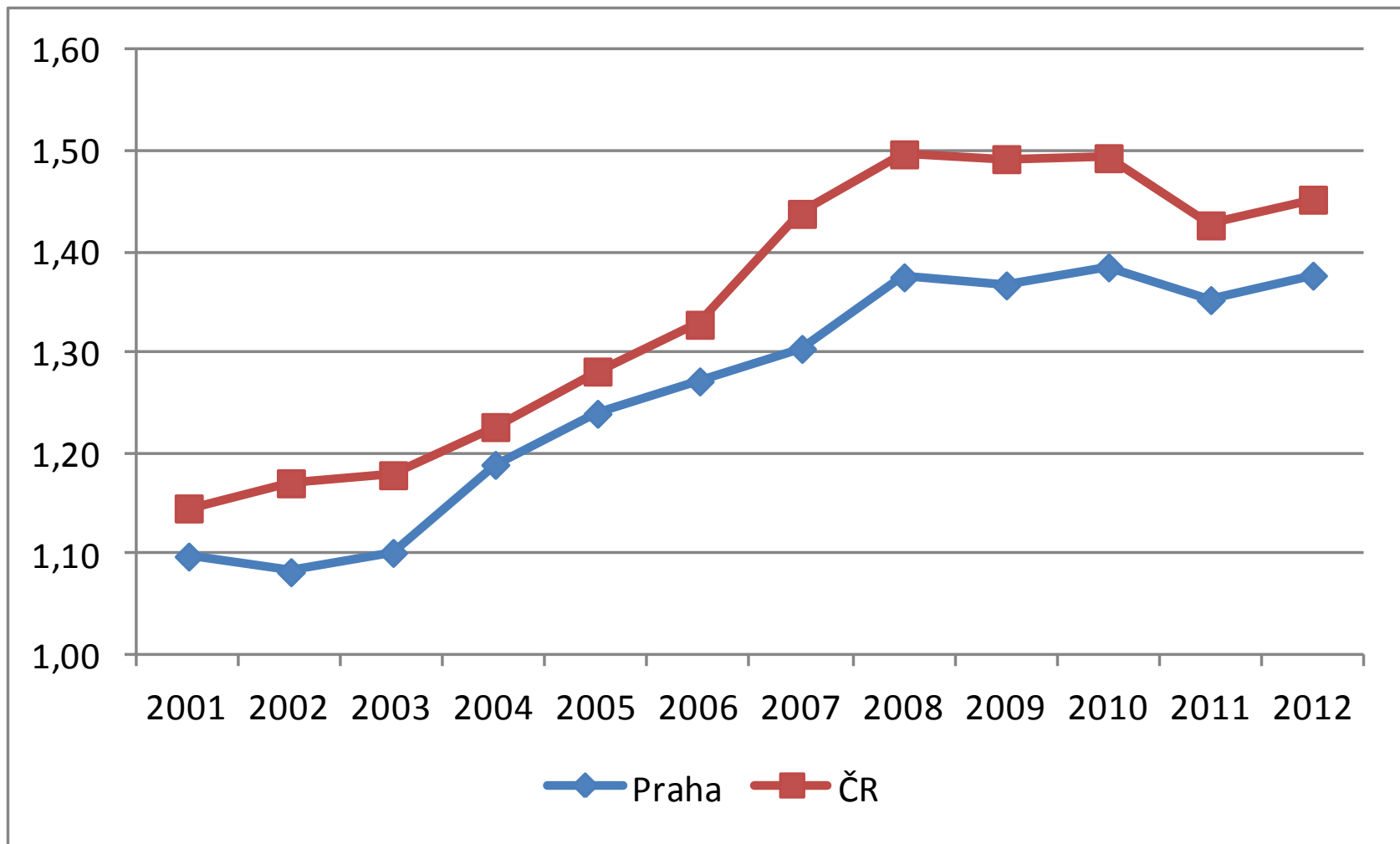
POMĚR NEPŘIJATÝCH ŽÁDOSTÍ O UMÍSTĚNÍ DO MŠ K POČTU UMÍSTĚNÝCH DĚTÍ V MŠ (k 30. 9. 2012)

Průměrný věk matky při narození prvního dítěte v hl.m. Praze a ČR (2001-2012), Zdroj: ČSÚ

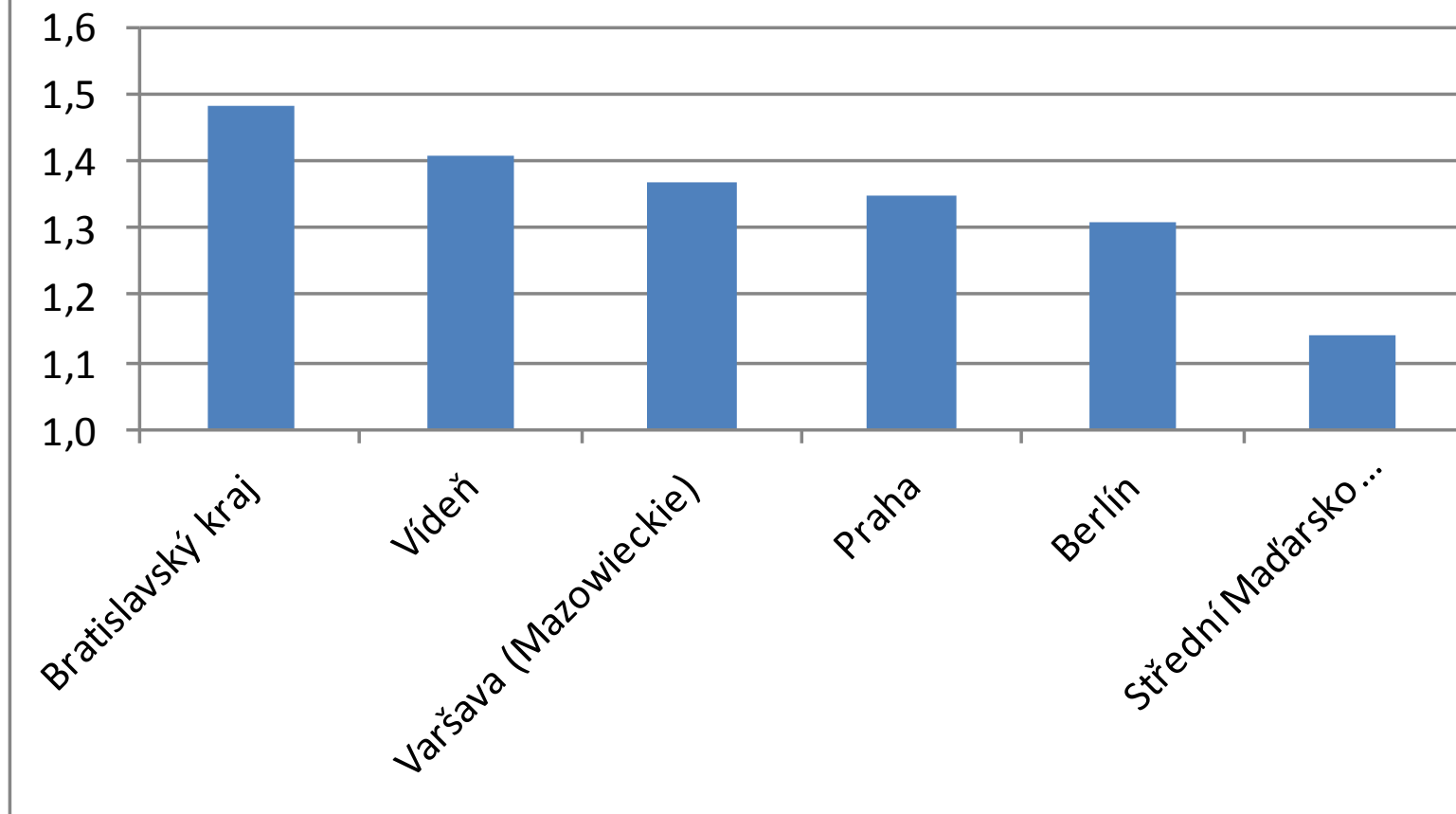

Úhrnná plodnost v hl.m. Praze a ČR (2001-2012) Zdroj: ČSÚ

Pozn.: počet narozených dětí na jednu ženu v reprodukčním věku

Úhrnná plodnost (2011)

Eurostat, 2013 (NUTS 2)

Politika - hlavní strategické směry

- Aktivní posun směrem k prodloužení celoživotní ekonomické a sociální aktivity
- Posílit a zlepšit zdraví obyvatel napříč věkovými skupinami, zejména v rámci vzdělávání
- Podporovat setrvání a bezpečný život seniorů v přirozeném prostředí
- Zvyšovat fyzickou dostupnost a prostupnost města, služeb a sdílení aktivit a dění ve městě
- Využití potenciálu přirozené reprodukce a možnosti souladu rodičovství, péče a zaměstnání
- Posílit služby zacílené na integraci cizinců, včetně podmínek ve školních a předškolních zařízeních (ucelený, stabilní a dostupný systém pro cizince)

Politika - opatření

- V předstihu reagovat na poptávku po službách pro rodiče a matky s dětmi a zvýšit počet míst ve školkách, zejména v okrajových částech města
- Vytvořit fungující informační systém využívající demografická data a umožňující proaktivně reagovat na demografickou dynamiku a změny na úrovni města a městských částí (lokalit)
- Při jednání se zaměstnavateli a investory akcentovat požadavek vstřícné personální politiky, pracovních podmínek (benefitů, služeb atd.) umožňující ženám (rodičům) sladění péče o děti a zaměstnání a návrat do zaměstnání („family-friendly „ a „care-friendly“ zaměstnavatel)

Politika - opatření

- Zvyšovat otevřenost a flexibilitu pracovního trhu vůči postaktivní populaci a podporovat využití age-managementu
- Vytvořit integrovaný systém dlouhodobé péče, založený na propojenosti zdravotních a sociálních a dalších zařízení
- Podporovat projekty řízené migrace vysoce a nízko kvalifikovaných pracovníků ve spolupráci se zaměstnavateli
- Realizovat politiku využívající potenciálu migrace a vytvářet image Prahy jako kulturně otevřeného města příležitostí a inovací